

Posudek školitele na diplomovou práci

- školitelský posudek
 oponentský posudek

Jméno posuzovatele: Vanda Janštová

Datum: 26. 5. 2016

Autor: Bc. Alžběta Bukáčková

Název práce:

Efektivita výuky poznávání organismů na příkladu krytosemenných rostlin

Cíle práce: Zjistit, jakým způsobem probíhá na gymnáziích poznávání zástupců krytosemenných rostlin a porovnat efektivitu různých přístupů (resp. znalosti žáků, kteří je absolvují). Konkrétně autorka chtěla: Zjistit, které metody používají učitelé biologie na gymnáziích při „poznávačce“ zástupců krytosemenných rostlin a které zástupce považují za stěžejní. Vyhodnotit, která z metod je nejefektivnější z pohledu získaných znalostí žáků. Zjistit požadavky (v poznávání krytosemenných rostlin) na nastupující studenty biologie vybraných vysokých škol v České republice. Porovnat nároky (zejména počet zástupců a jednotlivé druhy) vysokoškolských učitelů na nastupující studenty s nároky středoškolských učitelů na gymnáziích. Otestovat závislost počtu bodů získaných žáky gymnázií v „poznávačce“ zástupců krytosemenných rostlin na vlivu učitele, metody, ročníku, pohlaví, vlivu rodiny, účasti v jakékoliv olympiádě, zájem o biologii, oblíbenosti přírodovědných předmětů, vytváření herbáře, typu gymnázia, budoucím zaměření a oblíbenosti botaniky. Porovnat oblíbenost botaniky a zoologie u žáků. Otestovat závislost hodnocení jednotlivých oborů biologie na pohlaví. Otestovat závislost vztahu k biologii na pohlaví. Formulovat doporučení pro učitele z praxe a pro budoucí učitele.

Struktura (členění) práce, odpovídá požadovanému? ANO

Rozsah práce (počet stran textu, počet stran příloh): 84 stran textu, 48 stran příloh

Je uveden anglický abstrakt a klíčová slova? ANO Některé formulace v anglickém abstraktu (jako např. studying of plants – napsala bych spíše studying plants a další, zejména v závěrečné části, např. předmětové olympiády se překládají jako olympiads, nikoliv olympics) jsou podle mě neobratné, ale text je pochopitelný.

Je uveden seznam zkratk? ANO

Literární přehled:

Alžběta Bukáčková rozčlenila literární přehled do čtyř logických podkapitol. První a nejstručnější z nich je věnována Rámcovému vzdělávacímu programu, další pak čerpají z relevantní české i zahraniční didaktické literatury. Kromě přehledu výukových metod nás autorka seznamuje s problematikou zájmu žáků o biologii a její jednotlivé obory a s výzkumy, které se zabývaly poznáváním přírodnin. Dozvídáme se tak, s kterými studiemi mohla Alžběta svůj výzkum porovnat, i kde všude je prostor pro další bádání. Text je psán jasně a srozumitelně, literární zdroje jsou správně citovány.

Materiál a metody (postup práce):

Alžběta podle mého názoru správně zvolila metody, které jí umožnily vyjádřit se k formulovaným otázkám a hypotézám. Tyto metody jsou v textu jasně a podle mne dostatečně popsány. Oceňuji, že Alžběta použila celé spektrum přístupů, kombinovala polostrukturované rozhovory (a kvalitativní i kvantitativní výběr dat z nich) s dotazníkem, znalostním testem („poznávačkou“) a statistickými testy.

Praktická část (výsledky a přílohy):

Díky výše popsané kombinaci metod získala Alžběta velké množství kvalitních dat od gymnaziálních žáků, jejich učitelů biologie a vysokoškolských učitelů botaniky. Tato data, respektive jejich velkou část, Alžběta podle mne správně zpracovala a vyhodnotila. Právě pro rozsáhlost datového souboru věřím, že zbytek dat bude ještě dále využit a prezentován např. formou konferenčního příspěvku.

Získaná data a výsledky jsou přehledně popsány, názorně dokumentovány i tabulkami a grafy. Také citáty z rozhovorů podle mne velmi vhodně autorka využívá k tomu, aby a zdokumentovala svá zjištění a podložila své závěry. Autorka se postupně věnuje všem jednotlivým cílům, které si stanovila a vyjadřuje se k dříve formulovaným hypotézám.

Přílohy jsou dostatečně podrobné, obsahují všechny použité podklady (dotazníky, přepisy rozhovorů atd.) a je na ně odkazováno z textu.

Diskuze:

V kapitole diskuze se Alžběta znovu vrací ke svým zjištěním, nicméně je zde porovnává s didaktickou literaturou a případně se zamýšlí nad faktory, které mohly způsobit případný rozpor.

Závěr:

V závěru autorka shrnuje, co vše v rámci své diplomové práce udělala a k jakým závěrům dospěla.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Práce, kterou předložila Alžběta Bukáčková je podle mého názoru psána správným jazykem, obsahuje všechny požadované náležitosti. Text vhodně doplňují tabulky a grafy, na které autorka řádně odkazuje. Proto mám k formální stránce jen několik drobných připomínek.

Některé číslování autorka neupravila podle nejaktuálnější verze textu, např. k cíli 3 se nevztahuje žádná hypotéza, v tabulce 6 na str. 38 jsou v popisu zmíněny druhy, ve vlastní tabulce pak rody, na str. 66 autorka správně uvádí kódování počtů rodu rostlin – kategorie 20 – 39, dříve v metodice narazíme na kategorii 20 – 40, která by měla překrývat následující kategorií 40 – 100. U některých citací v seznamu literatury chybí čísla stran (Floriánová, 2015, Kubiátko a Vlčková, 2011, Papáček, 2013). Kolem znamínka = bych doporučila použít „tvrdou mezeru“, aby se nestalo, že hodnota následuje až na dalším řádku (str. 22). Přehlednosti tabulky 1 by podle mne přispělo, kdyby autorka zviditelnila mřížku (mimořádně, tady mi není jasný výraz „procentuální frekvence“).

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Alžběta Bukáčková s tématem své diplomové práce přišla sama a po konzultacích svoji představu a její provedení doladila do podoby, kterou prezentuje v předložené práci. I když i dále pracovala samostatně, vždy předem jednotlivé kroky konzultovala a zapracovávala připomínky. Osobně jsem s průběhem vypracovávání celé práce rozhodně spokojena, Alžběta podle mne prokázala, že je schopna klást si smysluplné otázky, hledat (a nacházet) na ně odpovědi, což obnášelo sběr a vyhodnocení dat stejně jako studium didaktické literatury. Ráda bych vyzdvihla i to, že Alžběta dvakrát žádala o studentský grant GAUK a i když ho nezískala, zejména podruhé si mohla přečíst velmi kladné posudky recenzentů. Také chci autorku pochválit za časové rozvržení práce, které i dodržela a měla tak dost času na práci v každé fázi výzkumu. Vznikla tak diplomová práce, která přináší zajímavý a potřebný vhled do problematiky poznávání organismů, které má v České republice dlouhou tradici. Přesto je obtížné nalézt více prací, které by se tomuto tématu věnovaly. Věřím, že i proto Alžběta svoji práci dotáhne do podoby publikace, aby její následovníci měli z čeho čerpat. Z výše uvedeného je zřejmé, že celkově práci hodnotím kladně a vřele ji doporučuji k obhajobě.

Otázky a připomínky:

- Kterou metodou byli vyučováni žáci tercie (na str. 44 uvádíte metodu 6, metod je ale popsáno jen 5)?
- Shodně s dalšími autory doporučujete k výuce botaniky exkurze. Nicméně žáci, kteří absolvovali tří denní botanickou exkurzi, nedosáhli v „poznávačce“ moc dobrých výsledků (str. 43). Jak si to vysvětlujete?
- Jak byly na obou typech gymnázií zastoupeny výukové metody? Nemohl být rozdíl mezi typy gymnázií dán právě rozlišným zastoupením metod (jako to bylo u žáků tercií) (str. 53)?

Návrh hodnocení školitele (známka nebude součástí zveřejněných informací)

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele: